

ไบโอดีเซล... พลังงานทางเลือกอนาคตไกล

ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งด้วยระดับความรุนแรงที่สูงขึ้น ทำให้ทั่วโลกตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วน และความจริงจังในการช่วยกันลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามสนธิสัญญาเกียวโต (Kyoto Protocol) ที่ถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่ปี 2540 ซึ่งรวมถึงการเรียกร้องให้สหรัฐอเมริกา และจีน ซึ่งเป็นประเทศที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุด 2 อันดับแรกของโลกเข้าร่วมสนธิสัญญาดังกล่าวด้วย เมื่อประกอบกับเชื้อเพลิงฟอสซิลในรูปของน้ำมันดิบ ที่นับวันยิ่งร่อยหรอลง และราคามีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเศรษฐกิจโลกฟื้นตัวขึ้นรอบใหม่ ส่งผลให้หลายประเทศ กลับมาให้ความสำคัญกับการใช้พลังงานทดแทนอย่างจริงจังยิ่งขึ้น

ท่ามกลางสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น **ไบโอดีเซล** นับเป็นหนึ่งในพลังงานทดแทนที่มีความน่าสนใจมาก ทั้งนี้ มีการคาดการณ์กันว่าในปี 2553 ทั่วโลกจะมีความต้องการใช้ไบโอดีเซลราว 16 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 162 จาก 6.1 ล้านตันในปี 2549 ทั้งนี้ ประเทศที่คาดว่าจะเป็นผู้ใช้ไบโอดีเซลสำคัญของโลก ได้แก่

➤ **EU** คาดว่าจะมีความต้องการใช้ไบโอดีเซล 11 ล้านตัน ในปี 2553 หรือราวร้อยละ 68 ของความต้องการใช้ไบโอดีเซลโลก ก่อนที่จะเพิ่มขึ้นเป็นปีละ 30-35 ล้านตันภายในปี 2563 ด้วยแรงกระตุ้นสำคัญจากพันธะผูกพันที่ต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาเกียวโต ซึ่งกำหนดให้ EU ต้องลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ให้ได้ร้อยละ 20 ภายในปี 2563 ประกอบกับกระแสตื่นตัวต่อภาวะโลกร้อนของหลายประเทศในกลุ่ม EU ล่าสุด EU กำหนดให้รถยนต์โดยสารของประเทศสมาชิกต้องใช้น้ำมันดีเซลที่มีส่วนผสมของไบโอดีเซลร้อยละ 10

➤ **สหรัฐอเมริกา** เป็นประเทศผู้ใช้ไบโอดีเซลรายใหญ่อันดับ 2 ของโลกรองจาก EU ในปัจจุบัน แต่มีสัดส่วนการใช้เพียงร้อยละ 12 ของความต้องการใช้ไบโอดีเซลโลก โอกาสในการขยายตัวของตลาดน้ำมันไบโอดีเซลในสหรัฐฯ จึงมีอีกมาก โดยเฉพาะเมื่อสหรัฐฯ เข้ามามีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างจริงจัง ทั้งนี้ สหรัฐฯ อยู่ระหว่างการร่างกฎหมายแก้ไขปัญหาเรื่องโลกร้อนต่อสาธารณะ (ปัจจุบันใช้ชื่อเรียกว่า Dingell-Boucher Cap and Trade Bill ตามชื่อสมาชิกรัฐสภาที่เสนอร่างกฎหมายดังกล่าว) ซึ่งมีเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงเป็นลำดับเมื่อเทียบกับปริมาณการปล่อยก๊าซในปี 2548 โดยเริ่มจากร้อยละ 6 ในปี 2563 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 44 ในปี 2573 และร้อยละ 88 ในปี 2593 ซึ่งหากสหรัฐฯ บังคับใช้กฎหมายฉบับนี้อย่างเคร่งครัด คาดว่าตลาดไบโอดีเซลโลกจะขยายตัวขึ้นอีกมากเพื่อทดแทนการใช้น้ำมัน เนื่องจากปัจจุบันสหรัฐฯ เป็นประเทศผู้ใช้น้ำมันรายใหญ่ที่สุดของโลก ด้วยสัดส่วนประมาณ 1 ใน 4

➤ **จีน** เป็นตลาดไบโอดีเซลเกิดใหม่ที่น่าจับตามอง โดยเฉพาะหากจีนยอมเข้าร่วมสนธิสัญญาเกียวโต เนื่องจากจีนเป็นประเทศผู้ใช้น้ำมันสูงที่สุดในเอเชีย และเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากสหรัฐฯ รวมทั้งความต้องการใช้ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในอัตราสูงถึงร้อยละ 6 ถึงร้อยละ 8 ในช่วง 10 ปีนับจากนี้ ตามจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ยังอยู่ในเกณฑ์ดี แม้ทั่วโลกเผชิญกับภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ

สำหรับประเทศไทย อุตสาหกรรมไบโอดีเซลเป็นหนึ่งในพลังงานทางเลือกที่ไทยตั้งเป้าหมายการพัฒนาอย่างจริงจัง ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากเป็นพลังงานสะอาด และเป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าน้ำมันดิบ ด้วยแรงหนุนสำคัญจากการที่ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตน้ำมันปาล์มรายใหญ่อันดับ 3 ของโลก ด้วยกำลังการผลิตปีละ 1.2 ล้านตัน และเป็นผู้ผลิตปาล์มน้ำมันใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลก จากเนื้อที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันราว 2.8 ล้านไร่ อีกทั้งยังมีศักยภาพในการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันอีกมากทดแทนสวนผลไม้อายุและพื้นที่นาร้างในภาคใต้ อาทิ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดชุมพร

จากความพร้อมด้านวัตถุดิบดังกล่าว เมื่อประกอบกับโอกาสทางการตลาดที่ยังเปิดกว้างจากแนวโน้มความต้องการใช้ไบโอดีเซลของโลกที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนแรงหนุนสำคัญจากนโยบายรัฐบาล ล้วนเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่จะกระตุ้นให้อุตสาหกรรมไบโอดีเซลของไทยมีพัฒนาการจนมีต้นทุนการผลิตอยู่ในระดับที่แข่งขันได้บนเวทีการค้าโลก ในระยะข้างหน้า และมีความเป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อเน้นใช้ในประเทศเป็นหลัก เป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่สร้างรายได้เข้าประเทศเมื่อปัจจัยและสถานการณ์ต่างๆ เอื้ออำนวย สำหรับนโยบายในปัจจุบันที่รัฐบาลกำลังดำเนินการอยู่นับว่ามีส่วนสำคัญในการปูพื้นฐานให้อุตสาหกรรมไบโอดีเซลของไทยพัฒนาไปสู่การส่งออกได้แม้ว่าอาจต้องใช้เวลาสักระยะหนึ่งก็ตาม นโยบายดังกล่าว ได้แก่

- **นโยบายด้านการผลิต** อาทิ การส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันให้ได้ปีละ 5 แสนไร่ ตั้งแต่ปี 2551 และตั้งเป้าเพิ่มพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันให้ได้ 5.45 ล้านไร่ ภายในปี 2555 ควบคู่กับการเพิ่มอัตราการใช้ปาล์มที่ระดับร้อยละ 18.5 ของน้ำหนักปาล์มรวม จากปัจจุบันมีอัตราการใช้ปาล์มเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 17 เพื่อให้ต้นทุนเพาะปลูกปาล์มน้ำมันลดลงอยู่ในระดับที่แข่งขันได้ ทั้งนี้ ปัจจุบันต้นทุนการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันอยู่ที่กิโลกรัมละ 1.85-1.92 บาท เทียบกับผู้ผลิตปาล์มน้ำมันรายสำคัญโดยเฉพาะมาเลเซีย ซึ่งมีต้นทุนเพาะปลูกเพียงกิโลกรัมละ 0.80 บาท

- **นโยบายสนับสนุนด้านการตลาดอย่างต่อเนื่อง** อาทิ การเร่งบังคับใช้น้ำมันดีเซล B2 (ผสมไบโอดีเซลในน้ำมันดีเซลในสัดส่วน 2:98) แทนน้ำมันดีเซลทั้งหมดตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2551 ตามด้วยการบังคับใช้น้ำมันดีเซล B5 ภายในปี 2554 และกำหนดให้เพิ่มเป็นน้ำมันดีเซล B10 ภายในปี 2555 ล่าสุดรัฐบาลกำหนดให้ราคาจำหน่ายน้ำมันดีเซล B5 ต่ำกว่าน้ำมันดีเซลทั่วไปถึงลิตรละ 1.70 บาท (จากเดิมลิตรละ 1.20 บาท) นโยบายดังกล่าวล้วนมีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดการขยายกำลังการผลิตจนมีปริมาณการผลิตอยู่ในระดับที่ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยถูกลง อันเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

ส่วนวิจัยธุรกิจ 1 ฝ่ายวิจัยธุรกิจ

กันยายน 2552